

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ל סיון תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 7:13 תל-אביב: 7:28 חיפה: 7:21 מוצאי שבת: ירושלים: 8:31 תל-אביב: 8:34 חיפה: 8:35 ר"ת: 9:05

פרשת קרח

איסור ליצנות

שלא להתלוצץ על הזולת ולא להרבות שחוק וקלות ראש, ושלא לשבת במושב ליצים!

נלמד מהפסוק: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (פרק טז-יט)

וכתב רש"י (מהתנחומא): ויקהל עליהם קרח – בדברי ליצנות כל הלילה ההוא, הלך אצל השבטים ופיתה אותם וכו'. ובמדרש (שוחר טוב תהלים א) דרשו חז"ל: "ובמושב ליצים לא ישב" – זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מזה עשה: כינס עליהם את כל הקהל שנאמר: "ויקהל קרח את כל העדה" התחיל לומר לפניו דברי ליצנות.

לכאורה תמוה מאד, היאך הצליח קרח לפתות ולמשוך אחריו בדברי הבל וליצנות מאתים וחמישים איש נכבדים בעלי חכמה ודעת, נשיאי עדה אנשי שם. ובשלמא קרח אף שפקח היה אפשר אולי להבין איכשהו כיצד הגיע לשטות כזו, אחרי שנתקנא בנשיאותו של אליצפן, כי זו טבעה של קנאה שמוציאה את האדם מן העולם. אבל על אותם מאתים וחמישים ראשי סנהדראות עולה התמיהה במלוא עוצמתה: מה ראו הם לשטות זו? הלא אצלם וודאי לא היו קנאה וכבוד?!

התשובה לשאלה זו נעוצה וטמונה בכוחה הגדול וההרסני של הליצנות. וכפי שכתב הרמח"ל ז"ל (במסילת ישרים פרק ה): "כי הנה השחוק והלצון מאבדים את לב האדם, שכבר אין הטעם והדעה מושלת בו, והרי הוא כשיכור או שוטה אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה". ומוסיף הרמח"ל: "ותראה קושי הלצון והשחתתו הרבה, כי כמו המגן המשוח בשמן אשר ישמיט ויפיל מעליו החיצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שייגעו אל גוף האדם, כן הלצון בפני התוכחה והמרדות. כי בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל אדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות... ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל. ולא מפני חולשת הענינים ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כח הלצון ההורס כל עניני המוסר והיראה". עכ"ל.

עפ"ז נוכל להבין גם את האמרה: "ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות" אשר יפלא מאד היאך יתכן שליצנות אחת תדחה מאה תוכחות הגיוניות ונוקבות מלאות חכמה ודעת?!

אלא לדברי הרמח"ל מובן היטב, דמכיון שהלצון מאבד את לב האדם שכבר אין הטעם והדעה מושלים בו והרי הוא כשיכור או שוטה... א"כ לא יפלא שמאה תוכחות חכמות, תידחנה מפני ליצנות אחת, וכדברי הרמח"ל בהמשך: "כי בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל אדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות..."

הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל כותב (בספרו דעת תורה): קלות ראש הוא מצב של פריקת עול מלכות שמים, כי השחוק וקלות הראש מאבד כל לבו, ומדחחו מכל מחשבות מוסר ויראה. קלות ראש נוטלת מן האדם את ההרגש בחומרתן של דברים והכל בעיניו קל עד כי אפילו עבירות חמורות ביותר, קלות בעיניו.

מסיים רבי ירוחם: במדרש בפר' נזיר מובא ששכורים מאבדים כל דעתם ואין כל מעכב נגדם ואין כל הגבלה במעשיהם. וכן הוא האדם במצב של קלות ראש, אין כל מעצר לרוחו. ריק הוא מכל דעת, ומי יגבילנו?!

ליצנות

המותרת...

פעם הזמינו את אחד הרופאים שיבוא לביתו של הגאון מוילנא הגר"א זצ"ל. רופא זה היה יהודי מנוער מן המצוות שפנה לחכמות חיצוניות, וידיעתו ברפואה הקנתה לו הערכה בעיני ההמון, אך כמובן לא בעיני הגר"א.

הרופא שהיה מודע לכך שאין לו כל הערכה אצל הגר"א נפגע מכך. הוא פנה אל הגר"א ואמר לו: "יודע אני שרבינו אינו מעריך אותי, אבל עליו לדעת כי בעיני הגויים אני נחשב ממש כאליים..."

"תנוח דעתך" - השיב הגר"א מנייה וביה - גם בעיני נחשב אתה כאליים... אך לפתע נזדעזע הגר"א: "אוי! נכשלתי בליצנות! ומיד נרגע: "הן זו ליצנותא דעבודה זרה המותרת וכמבואר בגמרא במגילה כה:).

פניני הגאון מוילנא

עלון השבוע פרשת קרח הוקדש לעילוי נשמות

הגאון המופלא בתורה, בשקידה ובמדות, רבי עקיבא בן ר' יצחק קיסטר זצ"ל
מראשי ישיבת "יד אהרן" וידיד נאמן למערכת "איש לרעהו", אשר עודד וחיזק תמיד את ידי העוסקים במלאכת כתיבת והפצת עניני המדות הטובות, לרגל שלושים לפטירתו נלב"ע למגינת כל לב ביום ג' סיון תשע"ז, ת.נ.צ.ב.ה.

עלון השבוע פרשת קרח הוקדש לע"נ אבי מורי

ר' משה בן ר' יוסף הגר ז"ל

נלב"ע כ"ז סיון

ת.נ.צ.ב.ה.

עלון השבוע פרשת קרח הוקדש לע"נ האשה

מרת גולדא טייבל בת ר' יוסף ז"ל

אלמנת ר' אהרן צבי בן ר' שמחה הלוי ז"ל

נלב"ע כ"ז סיון, ת.נ.צ.ב.ה.

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק: "ויקה קרח" (פרק טז-א)

ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת".

הרבה מחלוקות ופלוגתות אירעו, או נתלקחו, בעם ישראל במשך כל הדורות. ממש כמשקל "דור דור ופרנסיו" כך דור דור ומחלוקותיו. עוד לפני קורח, ובוודאי אף לאחריו. מחלוקת בין רבנים ובין ראשי קהילות. בין יחידים ובין קבוצות. בין בעלי מקצוע ובין עידות, בין מוסדות ובין חצירות וכו', מחלוקות שונות ומגוונות בכל נושא בעולם, רוחני או גשמי.

ואף כי אמנם המלה "מחלוקת" מעוררת בלב כל שומע איזשהו צליל שלילי ומרתיע, אך לאמיתו של דבר, המתבונן בכל סוגי המחלוקות, נוכח לראות כי היו ביניהם מחלוקות בונות וחיוניות ביותר. מחלוקות שחייקו את הדת. מחלוקות שהאדירו, הרחיבו והעמיקו את לימוד התורה והבנתה.

כדוגמת אותה מחלוקת ידועה בתלמוד בין רבי יוחנן וריש לקיש בהרבה נושאים העומדים ברומו של עולם, וכשנפטר בר-הפלוגתא ריש לקיש, בכה וזעק רבי יוחנן במר נפשו "היכן אתה ריש לקיש"? שכן היה רגיל להקשות על רבי יוחנן עשרים וארבעה קושיות והיה רבי יוחנן מתרץ עשרים וארבעה תרוצים, וממילא "רווחא שמעתא" (ראה ב"מ פד.). זוהי דוגמא למחלוקת מפרה ויוצרת. ועל מחלוקות שכאלו העידו משמים "אלו ואלו דברי אלוקים חיים".

אך לעומת זאת, היו מחלוקות אחרות שהרסו כל חלקה טובה, פירקו בתים. הרסו ישיבות, סכסכו משפחות. פיצלו עידות. וכלשון הרמב"ם בצוואתו לבנו: "אל תשקצו את נפשתיכם במחלוקת המכלה הגוף הנפש והממונ... ראיתי לבנים שהשחירו ושרים נפחתו ומשפחות ניספו... ועירות גדולות נתערערו, וקבוצות נפרדו, ויחידים הפסידו ואנשי אמנה אבדו, ונכבדים נקלו והתבזו בסיבת המחלוקת".

וכאן האיש הקטן והפשוט, התמים מה"עמד" עומד כולו נבוך, תמה ושואל: כיצד עלי להתייחס למחלוקת ציבורית הנקלעת פתאום לתקופתי, או למקומי? האם ליטול חלק פעיל בה, כי אולי זוהי אחת המחלוקות הטובות שמעמידות את הדת וה'אידישקייט', שמאדירות ומרבות את לימוד התורה, וא"כ חבל להפסיד מלהיות שותף בזכות הנשגבה וההסטורית הזו. אך אז צצה בעיה קשה יותר: לאיזה צד במחלוקת עלי להצטרף, האם לצד א' שטוען שהוא זה שמציל את המצב... או לצד ב' הטוען שבלעדו אין קיום למצב... או שמא, בכלל עלי לברוח מהמחלוקת הזו כבורח מן האש, כי אולי אינה כה חיונית כפי שמנסים להציגה כלפי חוץ, אלא היא עוד מעשה-שטן לחרחר ריב ומדון באיצטלה של תורה?!

ובאמת הדברים צריכים עיון, הרי מכיוון שמצינו בכל הדורות, כה הרבה מחלוקות, כאלו וגם כאלו, היאך ידעו "אנשים מן השורה" שאינם מצויים בתוככי "הפרטים הקטנים", האם להצטרף או לברוח?!

ובכן, התנאים הקדושים שענייניהם צופיות למרחוק, צפו מראש את הבעיה הקשה שנתחבט בה, וגילו לנו (במסכת אבות פ"ה) את הפתרון הנכון. קודם כל הודיע לנו התנא מהי מחלוקת חיובית ומהי שלילית: "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים" - שכן זוהי מחלוקת 'לגיטימית' ויש בה תועלת נצחית. ו"שאינה לשם שמים אין סופה להתקיים". - כי זוהי מחלוקת שלילית ומפסדת שאין לה זכות קיום.

ועדיין, אנו האנשים הפשוטים, היאך נדע להבחין האם היא לשם שמים או לא, הרי זה דבר המסור ללב, וכידוע, בכל המחלוקות שמהם שבע, או סבל, עם ישראל, כמעט תמיד זעק מוביל המחלוקת, שזה "לשם שמים"!!

על כך ממשיך התנא הקדוש ומגלה לנו את ה'אינדיקציה', את ה"אות" שיוכיח לנו האם המחלוקת שנקלעה לפתחינו, היא "לשם שמים", ואז להתהדר בה, או שח"ו להיפך, ואז לברוח ממנה כמפני אש: "איזו היא מחלוקת לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו".

והנה, אף שכנראה היו עוד מחלוקות כעין אלו בהסטוריה היהודית,

אש המחלוקת והמריבה...

בעל החתם סופר היה נערץ על בני קהילתו במטרסדורף. הוא הרביץ תורה והנחה את עדתו על מי מנוחות עד שפרץ סיכסוך בין שתי משפחות בעלות השפעה אודות זכות חכירת "מבשלת השכר" במקום.

הסכסוך התלקח ופילג את כל הקהילה, וכל מאמצי החתם סופר להשקיטו עלו בתוהו. החליט החתם סופר לברוח מן המחלוקת ולהעתר לקהילת נוישטאט שביקשו לעטרו בנזר רבנותה.

כינוס החת"ס את בני מטרסדורף כדי לשאת לפניהם את דרשת הפרידה, והנה לפתע פרצה שריפה באותה "מבשלת שכר" שהיתה מוקד המריבה. השריפה התפשטה וכלתה את רחוב היהודים על כל בתיו, מלבד בית הכנסת, בו התכנסו לשמוע את דרשת הפרידה. הכל הרגישו כי זו פעולת אש המחלוקת והמריבה!

מיד זנח החתם סופר את תוכניתו לעקור מן העיר. הוא לא העלה בדעתו לנטוש את עדתו בצרתה, הוא פתח במגביית רחבת היקף ושיקם את הקהילה.

הגדת הח"ס

"זה הדבר הגרוע ביותר"...

מעשה באברך ששימש מלמד בתלמוד תורה. והנה לרגל הוצאת צו-גיוס לצבא עליו, החליט להיות רב בבית הכנסת בשכונתו (את הרבנים פטרו אז מחובת גיוס). ואולם גילה אותו אברך, כי רבה של העיר מתרעם עליו על שנעשה רב באותו בית הכנסת, והדבר גרם למחלוקת עם רב העיר וציבור נאמניו.

הלך האברך לחזון איש וסיפר לו על כל הענין. הוא אף תיאר לפניו את כל פעולותיו הטובות שעשה בבית הכנסת בו משמש כרב, וכן שהוא מרביץ תורה בפני הקהל שם, ועוד ועוד.

אמר לו החזון איש: "דבר מובן ומקובל הוא, כי אם יש רב בעיר ואתה הולך ונעשה רב באחד מבתי הכנסת בעיר ללא ידיעתו והסכמתו, נגרם מזה צער לרב וגורם למחלוקת. ועל כן, יותר לא תדרוך כף רגלך באותו בית הכנסת! ואל תפחד שמא יגייסו אותך לצבא כי לא יגייסו אותך"!!

יצא האברך מלפני החזון איש בפחי נפש, שבור ומדוכדך. כאשר הזדמן לו שנית לפגוש את החזון איש, שאל האברך: רבי! למה מגיע לי פסק שכזה?

חשיב לו החזון איש: "אילו באת אלי ואמרת לי שאין לך פרנסה, ומסיבה זו אתה הולך לאותו בית הכנסת, כי אז היתה זו שאלה רצינית והיה מקום לדון. אבל לעשות מחלוקת עם הרב לשם שמים, כביכול, זה בשום אופן לא. זה הדבר הגרוע ביותר!"

שאל אביך ויגדך

כדי שלא להגרר למחלוקת

נזהר היה הצדיק רבי **סלמן מוצפי** זצ"ל שלא להביע דעה בדבר השנוי במחלוקת, בין אם היו חכמים החולקים בני דורו, ובין אם היו בני דורות שלפניו.

פעמים שהיה הנושא קרוב אל לבו והיה לו דעה מגובשבת וראיות ברורות בנידון, אך כבש את דבריו כדי לא לנקוט עמדה בוטחת ההלכתי ולהיגרר למחלוקת. הוא העמיד פניו כאילו אין לו כלל השגה בענין זה.

עולמו של צדיק

המשך - התרחקות ממחלוקת

לברוח ממקום המחלוקת...

פעם נתעוררה מחלוקת בישיבת חברון. יצא המשגיח הגה"צ **רבי הירש פאלי** זצ"ל מבנין הישיבה ונס על נפשו לביתו. הוא עלה בדרכו לבית אחותו הרבנית גרבוז ע"ה ותינה בפניה את כאבו, תוך שהוא פורץ בבכי תמרורים אודות המצב הנורא שהתרגש בישיבה.

נענתה לעומתו הרבנית: "הזוכר אתה את החינוך שקיבלנו בבית אבא (הגאון **רבי אברהם נח** זצ"ל) הוא ברח מכל סרך של מחלוקת. לאחר שעלה ארצה נודע לו שבאחת מקהילות הקודש בליטא פרצה אש מחלוקת סביב כסא הרבנות ואחד מקרובי משפחתו נמנה על אחד מן הצדדים, הוא נחרד ומיהר לשגר אליו מכתבים בהם הפציר בו לברוח משם ולעלות לארץ ישראל".

"ואמנם - הוסיפה הרבנית - בעלי הגאון **רבי אפרים זאב גרבוז** זצ"ל אמר, כי כל אותם אלו שהיו מעורבים במחלוקת באותה עיר, סופם שלקו בגופם באופנים קשים ונוראים! אם כן יש לנו צואה מאבא לא להתערב במחלוקת!"

רבי הירש

עד להיכן תוצאת המחלוקת...

באחד משיעוריו על החומש, תיאר **כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג** זצ"ל עד להיכן מגיעה תוצאת המחלוקת: פעם נקלע לעיירה קטנה בחו"ל שהתגוררו בה רק שנים עשר יהודים. והנה נתברר לו כי יש להם שני בתי כנסת...

לפליאתו הרבה הסבירו לו אנשי המקום כי יש בתוכם שני אנשים המסוכסים ביניהם ואינם מוכנים להתפלל בבית הכנסת אחד... לכן סידרו ביניהם שיתפללו תחילה בביהכ"ס אחד ששה, וארבע נוספים יצורפו ל"מנין" ואח"כ ילכו ששה הנותרים לביהכ"ס השני ויצטרפו להם הארבעה שכבר התפללו, ל"מנין" השני...

לפיך האש

מחלוקת במקומה עומדת...

סח הגה"צ **רבי ראובן קרלנשטיין** זצ"ל: באחת השבתות התעוררה מחלוקת בין המתפללים בבית הכנסת בו התפלל **הגאון מטשיבין** - **רבי זב בעריש וויזנפלד** זצ"ל. נידון המחלוקת היה, האם יש לומר בשבת זו "אב הרחמים" או לא. כל צד במחלוקת נימק את דעתו בעוז ותעצומות...

לפתע דפק אחד המתפללים על הבימה והכריז: "מה יש פה מקום להתווכח הלא הרב מטשיבין מתפלל עמנו, הבה נשאל את פיו וככל שיורה כן נעשה".

ואכן הציעו את השאלה לרב מטשיבין, והוא פסק שיש לנהוג בשבת זו כמנהג ירושלים... מיד פרצה מחלוקת חדשה בין הצדדים מהו מנהג ירושלים. זה טוען שמנהג ירושלים לומר "אב הרחמים" וזה טוען שמנהג ירושלים לא לומר... והמחלוקת הזו השניה אף היתה סוערת וגדולה מן הראשונה...

ללמדך - הסיק מכאן רבי ראובן - שבעלי המחלוקת אינם נגמרים, אלא רק מחליפים נושא עליו אפשר לעשות מחלוקת חדשה...

בכ"ז מצא התנא לנכון להביא דוקא את הדוגמאות הללו, משום שהם כוללים את כל 'האלמנטים' האפשריים לאלפינו דעת ובינה מכל כיוון שנחפוץ, ומשמשים כזרקור רב-עוצמה להאיר עינינו להכיר ולהבין בטיבה של כל מחלוקת.

מעתה, כל שעלינו לעשות הוא, ללמוד ולהתעמק, לחקור ולהתבונן היטב בכל תהליך המחלוקת של קרח ועדתו מתחילתו ועד סופו, וכך גם במקביל, בתהליך המחלוקת שבין ב"ש וב"ה. ונמצא שיש מאפיינים רבים שבהם ניתן להבדיל בין המחלוקות הללו (ומהן נקיש לכל מחלוקת אחרת). כמובן אין כאן המקום לפרט את כולנה. נסתפק בדוגמאות בודדות העולות ראשונה:

(א) מחלוקת שמאי ותלמידיו עם הלל ותלמידיו נוצרת מתוך מעמד שוה ביניהם. שני הצדדים, במקביל, מלבנים את הסוגיות ושניהם חותרים בד בבד לביורר האמת. אין לצד אחד יתרון על רעהו בוותק או בחכמה לומר "קבלו דעתי". כל צד רשאי להבין אחרת מחברו. כך דרך הלימוד המקובלת כדי להגדיל תורה ולהאדירה. ובמצב כזה הגיוני בהחלט שיבואו לידי מחלוקת הלכתית, הללו אוסרים והללו מתירים וכיו"ב.

ואילו במחלוקת קרח ועדתו: משה רבינו מנהיג תקופה ארוכה וגורלית את עם ישראל ללא עוררין, מניסי מצרים וקריעת ים סוף לקבלת התורה, ומשם לניסי המדבר, הכל עפ"י ה', וכולם רואים זאת. ולפתע קמים אישים גדולים ומפורסמים "אנשי שם", ומנסים לייצר מציאות חדשה להתפלג ולפרוש לצד שכנגד ולערער על מנהיגותו של משה המקובלת עד אז על כולם כעושה דבר ה'. משה תוהה ותמה מה "הקפיץ" אותם נגדו הרי לא נשתנה שום דבר בבריאה... משה אינו צד במחלוקת משום שאצלו, כאמור, לא התחדש מאומה, ורק בצד של קרח ועדתו, המחלוקת גועשת ורוגשת בתוכם, זה מושך לכאן וזה לכאן. ומשה, כמנהיג, מנסה ל"השתיק" את המחלוקת שמרעישים כנגדו, אך לשוא.

(ב) בית שמאי ובית הלל חולקים רק לגופו של ענין, לברר מה כוונת התורה לאמיתו של דבר. לא לגופו של האדם. הללו אוסרים והללו מתירים. הללו פוסלים - את הדבר עליו דנים. לא ח"ו את האדם אשר עמו דנים! והללו מכשירים וכו'.

ואילו במחלוקת קרח ועדתו: הם אינם דנים לגופו של ענין [כי על מה ידונו? על משרות וכיבודים שנמנעו מהם? וכי יבזו את עצמם עד כדי כך? ובוודאי לא ידונו עם משה על מצוות התורה, כי אז לא ידעו מה להשיבו, כמובא במדרש]. אלא לגופו של אדם: להשמיץ ולבטל את מעלתם היחודית של משה ואהרן לאמר: "כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשא?" וממילא עכשיו כשהם "שוים" עם משה ו"ברי-פלוגתא" עמו, הדרך סלולה להמשיך ולבטל את משה כעפרא דארעא ולעשותו "בדאי" ח", באמצעות הליצנות.

(ג) במחלוקת בית שמאי ובית הלל, לא רק שאין להם חלילה, קינאה שינאה וצרות עין, או שאיפה להתגדל אחד על השני, אלא אדרבה, המחלוקת ביניהם מתוך אהבה וכבוד הדדי, ולא עוד אלא שביט הלל מקדימין את דברי בית שמאי לדבריהם כדי לכבדם, ומצניעים את עצמם (ולכן זכו שהלכה כמותן)

ואילו במחלוקת קרח ועדתו מעיד הכתוב, עפ"י חז"ל, שהכל התחיל מקינאה וממדות רעות, (נתקנה בנשיאותו של אליצפן) ומהשאיפה להיות ראש וראשון, לקחת לעצמו את המשרה הגבוהה של כהונה גדולה, [ומקורבי קרח ידעו את האמת הזו, אף שכלפי חוץ התעטף קרח באיצטלה של צידקות, ב"טלית שכולה תכלת"... ואשתו של און בן פלת העידה על כך כשאמרה לו, הרי בכל מקרה תשאר אתה תלמיד אם לא של משה ואהרן אז של קרח]. הנה כי כן הקינאה התאוה והכבוד, הם שהוציאו את קרח ועדתו מן העולם.

(ד) במחלוקת בית שמאי ובית הלל כל צד רצה בכל ליבו לברר ולדעת את האמת ולכן הקשיבו ושמעו אלו את אלו ביראה בכבוד ובכבוד ראש. וכך ידעו שכל צד מיצה את הבירור ואלו ואלו דברי אלוקים חיים.

ואילו במחלוקת קרח ועדתו, הצד של קרח לא רצה כלל לברר ולשמעו ולדעת את האמת (כי מטרתו היתה אחרת כאמור) אף שמשה השפיל עצמו וניסה להסביר לו, כמובא במד"ר (ט-ח): "פייס משה לקרח ואין אתה מוצא שהשיבו דבר לפי שהיה פיקח ברשע, אמר אם אני משיבו יודע אני בו שהוא חכם גדול ויקפחני בדבריו מוטב שלא אזדקק לו..."

הרי לפנינו לפחות ד' דוגמאות שדי בהם כדי להבין ולהשכיל בכל מחלוקת שהיא, אימתי היא מחלוקת לשם שמים שסופה להתקיים ואימתי אינה כזאת.

[הערה: וזאת למודעי, כי כל המקשר את המאמר הזה, בדמיון כל שהוא, למה שמתרחש כיום בציבור החרדי, זה על אחריות המקשר בלבד; במאמר אין כל שייכות ואיזכור לכך, בשום צורה שהיא!]

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

אינטליגנציה רגשית / הרב נפתלי וינברג

על מנת לחדד את האינטליגנציה הרגשית שלנו כדאי שנשון לעצמנו כמה פעמים את **אוצר-המילים חדש**.

הדוגמאות:

'אני זקוק לעצה ממך!'

'מאוד התרשמתי!'

'עשית בחכמה!'

'מתאים לך מאוד!'

'אתה מדהים!'

'איך אתה מוצא זמן לכל מה שאתה עושה?'

'אני מאוד מעריך את המאמץ שלך!'

'זכות בשבילי להכיר אותך!'

'מילה שלך מילה!'

'אין כמורך!'

'אתה נראה מיליון דולר!'

'רעיון מצוינו!'

'קנית את זה במחיר טוב!'

'איזה חסד עשית!'

'אתה באמת כולבויניק!'

'אתה מסתמא יודע את התשובה!'

'אפשר לסמוך עליך!'

'יפה מאוד!'

'אפשר לקבל ממך ברכה?..!'

'יש לך חוש לעשות דברים בצורה מועילה!'

'מאוד טעים!'

'אתך אפשר לעשות עסק!'

'אתה מיוחד!'

'ידעתי שתצליח!'

* * *

גם אם אדם לא מורגל לדבר בסגנון של מחמאות, ואף מתקשה בכך, כדאי שיזכור שמדובר במצווה מדאורייתא של 'ואהבת לרעך כמוך' - מלבד זאת הרי הקב"ה משלם 'מידה כנגד מידה': מי שמעניק יחס טוב לאנשים זוכה גם מהם ליחס טוב!

פסולים של אחרים ללבם הטהור של הקוראים. על כן נסתפק בדוגמאות של ביטויים שליליים יותר "עדינים" שפחות שמים לב אליהם עד כמה הם פוגעניים, ומהם נלמד לכל השאר.

הרשימה של הביטויים השליליים:

'למי אכפת בכלל מה אתה חושב?'

'עכשיו עברת את הגבול!'

'כמה פעמים אני צריך לומר לך?'

'אתה לא מתאים!'

'עוד פעם שכחת?'

'כבר 1000 פעמים אמרתי לך!'

'נדמה שזה תורשתי אצלך!'

'עוד פעם שכחת או לא הספקת להכין?'

'איך אתה חי בבלגן הזה?'

'אין לי אימון בדך!'

'זה לא הגיוני!'

'אי אפשר איתך!'

'אמרתי לך!'

'תעזוב אותי!'

'עוד פעם אותה הטעות!'

'אין לך חוש הומור?'

'לא מאמין לך!'

'כשלת! - יש לך טעם נפלא!'

'איפה השכל שלך?'

'באמת שילמת יותר מיד?'

'אני אראה לך איך עושים!'

'לאנשים כמוך אני יודע שזה קשה!'

'מי בחר אותך כמלך?'

כל המשפטים השליליים הללו גורמים צער לזולת. גם אם מדובר בצער מינימלי הדבר אסור, ומה גם שאין לנו סרגל למדוד מה מתרחש בלב של השני. גם כאשר אין כל כוונה לפגוע, נזכור שהדבר נקבע לפי תחושת הניזוק ולא לפי כוונת המזיק. אם הדברים אמורים ביחס לכל אדם, על אחת כמה וכמה ביחס לאשה - שדמעתה מצויה.

יותר לגנוב? מה פתאום!

כלל-זהב מובא בפרק 'הזהב' ובבא מציעא דף נ"ח ע"ב: **"כשם שאונאה במקח וממכר - כך אונאה בדברים"**. היינו כשם שאסור לגנוב את הזולת - ואת זה כולנו יודעים שאסור - כך אסור לצער אותו בדברים (אונאה לשון צער). זה נלמד מהפסוק **"ולא תונו איש את עמיתו"** (ויקרא כה, יז) המהווה מקור לאסור כל דיבור שפוגע בזולת.

כמו שבכל דיני נזיקין הנזק נמדד לפי הנזק שנגרם בפועל - ולא בהתאם למה שהמזיק חושב שנגרם - כך המצטער קובעו ולא המצער. המזיק יכול לצעוק מהיום ועד מחר 'זה היה בצחוק' או 'באמת, אל תהיה כזה פגיע!' אבל זה לא יעזור לו.

להלן רשימת ביטויים מצויים מאוד בחברה, לפעמים שומעים אותם במשרדים, לפעמים בבית ולפעמים אפילו בישיבה או בכולל, הדברים נאמרים בד"כ בלי שימת לב של האומר ובלי כוונה לפגוע או להונו, כמעט ללא ספק האומר עובר על לאו דאורייתא, מלבד מה שיתכן מאוד שהוא פוגע בזולת. יתר על כן, הביטוי גם מבטא גאווה של האומר. התיקון לכך הוא כפול: בקשת סליחה ומחילה מהנפגע וגם מהקב"ה על תחושת הגאווה שמרחיקה את השכינה ועל העבירה של "לא תונו איש את עמיתו".

באמת היה מן הדין להציג כאן בפני הקוראים רשימה ארוכה ארוכה, לצערינו, של דוגמאות לביטויים שליליים וכינויי גנאי, כדי לסבר את האוזן או יותר נכון "לשבר" את האוזן ואת הלב להמחיש כמה הדברים אמורים. אותם משפטים צורמים המצויים ברחובותינו אשר יש בהם כדי לפגוע עמוקות בנפשו הרגישה של הזולת.

ואולם יש לנו בעיה גדולה עם זה, שכן הנייר הנקי של העלון אינו מסוגל לסבול את רישומם של אלו, ובוודאי שלא כדאי להחדיר ביטויים שליליים ורעיונות

מבצע החיבורים השלישי של: "הליגה למלחמה בשחפת

ובמחלות ריאה בישראל ירושלים"

דרושים מתנדבים לפעילות המבצע

נא לפנות ל- 0548-535811

תנאי המבצע: במסגרת המבצע מוזמנים בחורי ישיבות לשלוח חיבור בכתב, שינמק מדוע יש להמנע מעישון בכל סגנון שתבחר.

1) על החיבור להכיל תוכן מקורי, מעניין ומשכנע בכל סגנון שתבחר: למדני/ הלכתי / אנדי / סיפורי / פובליציסטי / מוסרי / היתולי / ספרותי / מחקר וכו'.

2) אורך החיבור בין 500-100 מילה בכתב יד ברור וקריא (עדיף מודפס במחשב)

3) יש לציין שם, כתובת ומספר טלפון מדויקים של השולח. במידה והסיפור נסוב על אדם מסוים, יש לציין גם את פרטיו. (המעונן שפרטיו ישארו חסויים, יציין זאת במפורש)

4) על החומר להגיע לא יאחר מראש חודש אב תשע"ז

5) החומרים לא יוחזרו אלא יהפכו להיות רכוש 'הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה - סניף ירושלים', ולו שמורה הזכות, לפרסום לתועלת הציבור - ללא בקשת רשות נוספת מהשולח [אלא אם צויין אחרת] ובמידת הצורך לערוך ולעבד את החומר.

6) הפרסים יחולקו אך ורק באירוע חלוקת הפרסים לידי הזוכים או מינפי כוחם. בהצלחה

הצטרפו עכשיו אל בחורי הישיבה הרבים שכבר נימקו בכתב:

מדוע להימנע מעישון? ומועמדים

לקבל פרס במבצע הנוכחי!

פרס ראשון - 1000 ₪ 50 פרסים בסך 200 ₪

(הכתובת למשלוח: 1) אצל הנציגים בישיבות 2) ת.ד. 1008, מיקוד 9100901 ירושלים 3) בפקס 02-5375618

